

MAR I CEL

Primer i segon d'ESO

SINOPSI

Uns pirates moriscos han empresonat uns cristians. El cap dels pirates, Saïd, fill de pare morisc i mare cristiana, odia els cristians, ja que, de petit, va viure l'expulsió morisca del Regne de València. Entre els cristians empresonats hi ha Blanca, una jove que es commourà per la història de Saïd. Entre ells dos anirà naixent un amor sincer, però impossible.

ABANS DE VEURE LA REPRESENTACIÓ**1. Llegeix aquesta biografia de Àngel Guimerà, autor de *Mar i cel*:****Àngel Guimerà (Santa Cruz de Tenerife, 1845 - Barcelona, 1924).**

Els seus pares decidiren tornar al Vendrell, d'on era originari el seu pare, l'any 1853. Després s'instal·laren a Barcelona, on Guimerà cursà estudis als Escolapis; ben aviat aprengué el català i s'identificà amb el moviment catalanista. Formà part del grup Jove Catalunya i fou un dels fundadors de la revista *La Renaixensa*, que esdevingué un diari, del qual arribà a ser el director.

Concorregué als Jocs Florals del 1877, en els quals obtingué un èxit extraordinari en emportar-se'n els tres premis i ser proclamat Mestre en *Gai Saber*. Les composicions poètiques de Guimerà foren recollides a *Poesies* (1887), *Glorioses* (1913), *Segon llibre de poesies* (1920) i *Poesies* (1924).

El 1882 s'adherí al Centre Català i al grup polític de Valentí Almirall. El 1889 és escollit president de la Lliga de Catalunya. El 1892 és ponent de les Bases de Manresa per a la constitució regional catalana, organitzades per la Unió Catalanista. Fou un dels portadors del Memorial de Greuges a Madrid. El 1895 fou elegit president de l'Ateneu Barcelonès i pronuncià, per primera vegada en la història de la institució, el discurs inaugural en català. Els seus discursos polítics foren publicats l'any 1906 amb el títol de *Cants a la Pàtria*.

La seva activitat com a dramaturg comença amb la representació de *Gal·la Plàcidia*, l'any 1879. La seva producció teatral es pot dividir en quatre etapes.

La primera comprèn des de la peça esmentada fins a l'any 1890, amb obres de caràcter historicoromàntic: *Judit de Welp* (1883), *El fill del rei* (1886), *Mar i cel* (1888), *Rei i monjo* (1890) i *La boja* (1890).

La segona (1890-1900) dóna entrada a plantejaments i solucions de caire realista i social: *La sala d'espera* (1890), *La Baldirona* (1892), *En Pólvora* (1893), *Maria Rosa* (1894), *Terra baixa* (1897) i *La filla del mar*, entre d'altres.

La tercera etapa (1901-1911) es caracteritza, per una banda, per connectar amb els corrents europeus i, per l'altra, per retornar a les solucions de la primera etapa: *Arran de terra* (1901), *Andrònica* (1905), *L'aranya* (1906) i *La reina jove* (1911), entre d'altres.

La seva última etapa representa, definitivament, el retorn als temes i tècniques de la primera època, en un esforç per reviure els èxits de la joventut: *Indíbil i Mandoni* (1917), *Al cor de la nit* (1918), *Joan Dalla* (1921).

La seva triple activitat com a poeta, dramaturg i polític li valgué una gran popularitat. Fou nomenat fill adoptiu de Barcelona i el seu enterrament fou una autèntica manifestació popular.

Realitza a continuació les següents activitats:

a) Preguntes de comprensió:

1. On va passar la infància Àngel Guimerà després de néixer a Tenerife?

.....

2. Quin moviment cultural va influir molt en Guimerà i en la seva defensa de la llengua catalana?

.....

3. Què va aconseguir als Jocs Florals de 1877 que el va convertir en una figura destacada de la literatura catalana?

.....

4. Busca si hi ha algun monument dedicat a la seva figura, cita dues poblacions catalanes que li hagin dedicat un carrer i comenta si hi ha algun centre educatiu que porti el seu nom. A partir de les dades reflexiona sobre la importància de la seva persona en la cultura catalana.

.....

.....

.....

.....

- 5. Explica quines diferències hi ha entre la primera i la segona etapa del seu teatre.** Quins temes predominen en cadascuna? Per què creus que aquest canvi va ser important en la seva evolució com a autor?

.....

.....

.....

.....

.....

- 6. Busca informació sobre dues de les obres més conegudes de Guimerà i explica breument de què tracten.**

.....

.....

.....

.....

.....

b) Localitza al text:

DOS NOMS PROPIS DE PERSONA	DOS TOPÒNIMS	DOS TÍTOLS D'OBRES POÈTIQUES	PARAULES AGUDES ACCENTUADES	PARAULES ESDRÚIXOLES	PARAULES AMB ACCENT DIACRÍTIC

2. Explica amb les teves pròpies paraules què és un pirata. A continuació, explica en unes 8 línies l'argument d'un llibre que hagi llegit o d'una pel·lícula que hagi vist que tracti sobre pirates.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Escriu un mínim de sis paraules de cada un d'aquests camps semàntics i explica'n el significat:

MAR	PIRATES	RELIGIÓ	TEATRE

- 4. Dibuixa un pirata i indica el nom de les diferents peces que formaven el seu vestuari (pots ajudar-te de les paraules del camp semàntic de l'exercici anterior). Indica, a continuació, quins elements de la vestimenta d'un pirata es continuen fent servir avui.**

5. L'obra que veuràs parteix d'un fet històric: l'expulsió dels moriscos l'any 1609. A continuació tens un enllaç molt interessant, entra a aquesta pàgina web i submergeix-te en la història del segle XVII.

<http://historiata.wordpress.com/2013/10/31/dossier-lexpulsio-dels-moriscos-1609/>

Després fes un petit resum de l'expulsió dels moriscos:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Busca aquestes paraules al diccionari i crea'n la teva pròpia definició:

a) *Corsari*:

.....

b) *Galera*:

.....

c) Enyorança:

.....

d) Prodigí:

.....

e) Claustre:

.....

f) Tramuntana:

.....

g) Abordatge:

.....

h) Captiu/va:

.....

7. Indica a quin nombre corresponen les següents parts del vaixell:

bulb de proa - coberta - superestructura - proa - popa - àncora - costat de babor - xemeneia - hèlix

1.

2.

3.

4.

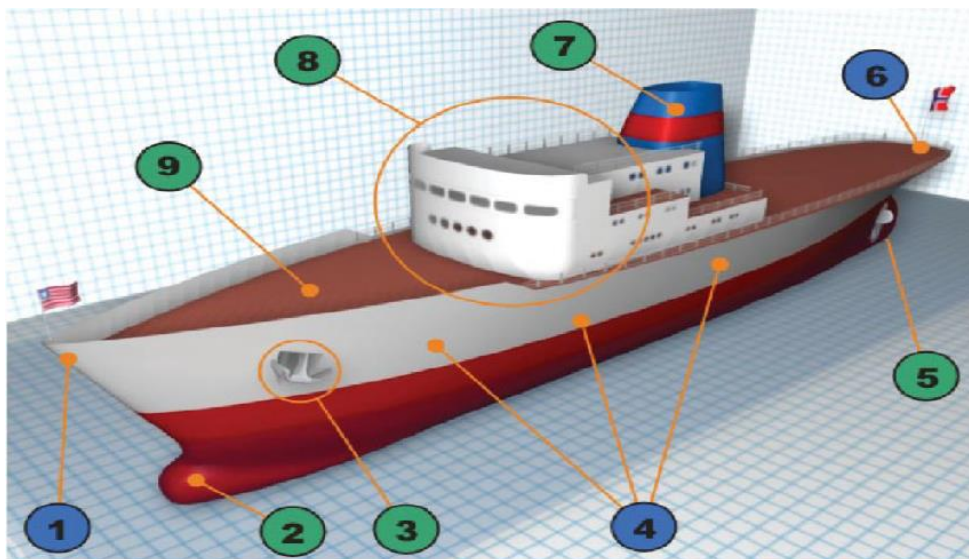
5.

6.

7.

8.

9.

8. Abans d'anar al teatre, investiga qui són aquests personatges principals de l'obra i completa la fitxa.

PERSONATGE	QUI ÉS?	QUINA RELACIÓ TÉ AMB LA RESTA DE PERSONATGES?
SAÏD		
BLANCA		
CARLES		
FERRAN		
JOANOT		

9. A *Mar i cel*, les diferències culturals poden provocar desconfiança... però també curiositat i apropament.

a) Llegeix la següent situació i escriu les dues versions del que podria pensar cadascun:

- Personatge 1 (desconfia)

.....

.....

.....

.....

.....

- Personatge 2: (vol entendre l'altre)

.....

.....

.....

.....

.....

b) Per què dues persones poden viure el mateix moment de manera tan diferent?

.....

.....

.....

.....

.....

10. Coneixes el teatre?

a) Indica quines de les següents afirmacions són vertaderes (V) i quines són falses (F):

	Vertaderes	Falses
L'autor escriu en les acotacions escèniques com ha de ser l'escenari.		
Els diàlegs d'una obra de teatre sempre estan narrats per un narrador.		
El text teatral pot estar escrit en vers o en prosa.		
Els actors han d'aprendre de memòria el text abans de representar-lo.		
Una obra de teatre també es pot llegir com qualsevol altre text literari.		
Les obres de teatre només poden estar ambientades en l'època actual.		
Les parts principals d'una obra teatral s'anomenen actes.		
El públic forma part de l'escenografia de l'obra.		
Les acotacions indiquen moviments, gestos o accions dels personatges.		
<i>Mar i cel</i> és una obra teatral.		

b) Ara corregeix dues de les afirmacions falses perquè esdevinguin vertaderes:

.....

.....

.....

.....

11. Col·loqui amb els actors:

Al final de l'obra tindreu l'oportunitat de parlar amb els actors que han representat *Mar i cel*. És una oportunitat que tindreu molt poques vegades: poder parlar just acabada l'obra amb els actors que l'acaben de representar. A continuació trobareu una sèrie de suggeriments per tal d'enfocar el col·loqui:

- Explicació de la funció dels elements de l'escenari, especialment del vaixell.
- Com s'aconsegueix l'efecte de representar el mar.
- Quants actors han hagut de "doblar" els papers i com s'han fet els canvis de vestuari.
- Quin criteri s'ha seguit a l'hora de seleccionar el text: s'ha respectat el català original de Guimerà? Quins elements s'han eliminat del text original?
- Avantatges i inconvenients de treballar en obres dirigides a escolars (en comparació, per exemple, al teatre convencional).

DESPRÉS DE VEURE LA REPRESENTACIÓ**12. Preguntes sobre la representació:**

- Recordes el nom de la companyia teatral?

.....

- Quants actors hi apareixien?

.....

- Què és el que més t'ha cridat l'atenció de l'escenografia de l'obra? Quins elements creus que són indispensables per a representar-la?

.....

.....

.....

- Després de veure l'obra, defineix cada un dels següents personatges amb cinc adjectius qualificatius:

SAÏD	BLANCA	CARLES	JOANOT

- 13.** Fes un dibuix del vaixell que has vist a l'escenari i indica quines de les parts que has assenyalat a l'exercici 8 has pogut distingir al vaixell de l'escenari.

**14. El poema que podeu llegir i escoltar a continuació remet també al món dels pirates.
(Cliqueu a sobre el títol per escoltar-ne la versió musicada.)**

[Ara no es fa, pro jo encara ho faria](#), Joan Salvat-Papasseit

Ara no es fa pro jo encara ho faria:
una galera armaria de nits
o un galió

amb les veles més fines,
i amb cent pirates com la meva sort.
No pregunteu quines mars fendiríem
–foren aquelles on calgués valor.

Ara no es fa pro jo encara ho faria:
ells foren lladres de l'argent i l'or
i foren lladres si perles hi havien
–jo robaria només per amor.
Fos amb engany

si de grat no venien,
jo robaria les noies dels Ports.

I encar sóc cert de trobar una illa
on les penyores pogués amagar
i fer pagar les més belles estrenes
de les donzelles sota el meu capçal.

Al pler del vent, desplegadas les veles,
voldria ésser el més brau capità.

Ara no es fa pro jo encara ho faria
–si d'un amor sofrís el desengany–
lligar l'atzar de la mar a ma vida
i anar tan lluny que no pogués tornar.
Oh, si el vaixell duia el nom de l'amiga
–de tant d'enyor llanguiria la mar.

- a)** Quines imatges, símbols i tòpics relacionats amb el món dels pirates hi apareixen?

.....

.....

- b)** Quina visió de la pirateria es desprèn? És positiva o negativa? Per què?

.....

.....

- c)** Fixa't en els temps verbals i compareu-los amb el del poema *La cançó de grumet* de Tomàs Garcés.

.....

.....

15. Respon si les següents afirmacions són veritat o mentida segons l'obra.

V	M	
☐	☐	a) Saïd és el capità d'un vaixell corsari.
☐	☐	b) Blanca viatja voluntàriament amb els pirates des del principi.
☐	☐	c) El conflicte entre cristians i musulmans és un dels temes principals de l'obra.
☐	☐	d) Saïd i Blanca s'enamoren al llarg de la història.
☐	☐	e) Els corsaris capturen un vaixell cristià al començament de l'obra.
☐	☐	f) L'acció transcorre principalment en un vaixell al mig del mar.
☐	☐	g) El final de l'obra és feliç per a tots els personatges.
☐	☐	h) Saïd és fill d'un matrimoni format per una cristiana i un musulmà.
☐	☐	i) Ferran és l'únic personatge cristià que mostra comprensió cap a Saïd des del principi.

16. Qui és qui? Relaciona cada personatge amb la descripció que li correspon. Escriu la lletra correcta al costat de cada nom.

Personatges
Saïd
Blanca
Ferran
Carles
Joanot

Descripcions
Pare de Blanca i representant de l'autoritat cristiana.
Jove cristiana capturada pels corsaris que acabarà enamorant-se de Saïd.
Corsari fidel a Saïd que forma part de la seva tripulació.
Capità del vaixell corsari, marcat pel seu passat i pel conflicte entre dos mons.
Personatge cristià que mostra una actitud més comprensiva que la resta.

- 17. Activitat de debat.** Dividiu la classe en dos grups i organitzeu un debat al voltant de la següent afirmació: el comportament de Saïd és bo i just. La meitat de la classe defensarà aquesta opinió i l'altra meitat la criticarà. A continuació, escriu cinc arguments que defensin aquesta opinió i uns altres cinc que la critiquin. Al debat, podràs fer servir els arguments de la part que t'hagi tocat.

A favor	En contra

- 18. Posem-nos en la pell dels dos personatges centrals de l'obra. Saïd i Blanca ja s'han enamorat. Et proposem que facis un dels següents exercicis escrits:**

- Ets el Saïd i expliques al teu amic/pirata de confiança que t'has enamorat de la presonera cristiana. (Pots fer-ho com a text teatral).
- Ets el Saïd i vols escriure una carta a la Blanca explicant-li els teus sentiments.
- Ets la Blanca i has d'explicar al teu pare el que sents per el Saïd. (Pots fer-ho com a text teatral).
- Ets la Blanca i vols escriure al Saïd una carta explicant-li els teus sentiments.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

19. Reescrivim la història.

En grups de quatre, inventeu un nou final per a l'obra. Després, convertiu-lo en una **auca de 16 vinyetes**, amb dibuixos i rodolins, que expliqui aquest desenllaç alternatiu.

Podeu canviar les decisions dels personatges, afegir noves situacions o imaginar què passa després del final original. L'objectiu és mantenir l'essència de l'obra, però donant-li un gir creatiu.

Una auca és una història explicada mitjançant dibuixos i petits rodolins que acompanyen cada vinyeta. Aquest format tradicional català s'ha utilitzat sovint per explicar la vida i les obres d'Àngel Guimerà, entre molts altres personatges.

- 20.** Escriu una carta a un amic o amiga, que no sigui de classe, i explica-li que has anat a veure una obra de teatre. Explica-li de què ha anat l'obra i si t'ha agradat o no. La carta podria començar així: "Ahir vam anar amb els de la classe a veure una obra de teatre. Es titulava *Mar i cel*. L'obra tractava de...".

www.transeduca.com

info@transeduca.com

934 740 002